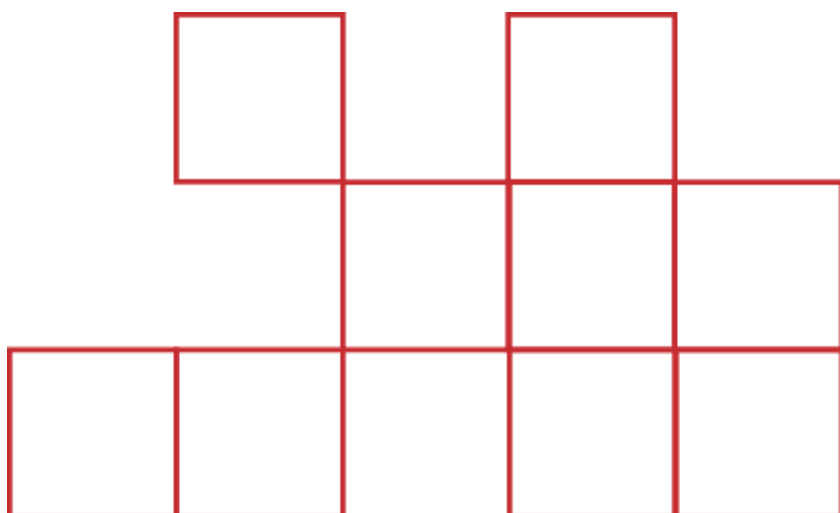

Position paper

Kwaliteitszorg

Dit is een uitgave van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Voor vragen of extra informatie kan gemaïld worden naar: lsvb@lsvb.nl

Auteur: Noor Jaarsma, Beleidsmedewerker Onderwijs

Landelijke Studentenvakbond
Postbus 1335
3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

September 2020

Inhoudsopgave

Voorgeschiedenis.....	3
Huidige discussie.....	5
Uitdagingen in het accreditatiestelsel	5
Visie op kwaliteitszorg in het huidige stelsel	6
Visie op toetsing onderwijskwaliteit in het huidige stelsel.....	7
Ideale vorm van kwaliteitszorg	8
Ideale vorm van opleidingskwaliteit.....	10
Opleidingsaccreditatie is noodzakelijk omdat.....	10
Conclusie.....	11

Voorgeschiedenis

Sinds jaar en dag is de LSVb actief betrokken bij discussies rondom accreditatie. Sinds 2002 heeft Nederland een vorm van accreditatie, waarbij opleidingen elke zes jaar door de NVAO gevisiteerd worden.

Al in 2007 gaf OCW aan, dat zij omwille van het reduceren van de kosten van het accreditatiestelsel, het voornemen had in 2009 over te gaan naar een vorm van instellingsaccreditering. De LSVb heeft hier destijds tegen gestreden. Het kernargument hierbij was dat het grootste gedeelte van de kwaliteit van het onderwijs niet op het niveau van de instelling maar op het niveau van de opleiding bepaald wordt¹. Daarnaast was en is er weinig duidelijkheid over welke vorm van instellingsaccreditering werd gesproken, en was tevens onbewezen welke problemen instellingsaccreditering precies beoogd op te lossen.

In januari 2011 trad het tweede Nederlandse accreditatiestelsel in werking en werd de "instellingstoets kwaliteitszorg", hierna ITK, geïntroduceerd. Het gevolg hiervan is dat de huidige vorm van accreditatie bestaat uit een toets op instelling niveau (de ITK) en een toets op opleidingsniveau. Dit werd door velen gezien als een 'eerste stap' naar instellingsaccreditering.

De afgelopen jaren is de LSVb intensief in gesprek geweest met verschillende partners over zowel instellingsaccreditering als over kwaliteitszorg in het algemeen.

In 2013 is het accreditatiestelsel door verschillende organisaties geëvalueerd. Hier kwam uit naar voren dat het stelsel in de kern goed functioneert, maar gepaard gaat met hoge ervaren administratieve lasten van instellingen en opleidingen. Naar aanleiding van deze evaluaties richtte de minister een stuurgroep 'accreditering op maat' op waar de LSVb aan deelnam. Deze stuurgroep had als doel tot een gezamenlijk advies te komen. De stuurgroep adviseerden vijf doelstellingen waar de doorontwikkeling van het accreditatiestelsel aan moet voldoen:

- Het stelsel levert transparante informatie en garanties voor studenten, werkgevers en andere maatschappelijke actoren met betrekking tot de kwaliteit van opleidingen;
- De ervaren lasten worden substantieel verminderd;
- Verdiend vertrouwen wordt beloond;
- Docenten en bestuurders ervaren meer eigenaarschap;
- Het stelsel is doeltreffend en toekomstbestendig ².

Een tweede aanleiding voor deze stuurgroep was de motie van de heer Rog (CDA). In deze motie verzoekt de heer Rog om te onderzoeken hoe de lasten kunnen worden verminderd via een pilot op instellingsaccreditering met lichte opleidingsaccreditering.

¹ LSVB (2017) Positionpaper instellingsaccreditering.

² Stuurgroep (2013) Accreditatie op maat.

In 2015 heeft de tweede kamer haar steun uitgesproken voor de doorontwikkeling van het accreditatiestelsel. Daarbij werd de motie van de heer Rog aangenomen. Drie instellingen op hoger onderwijs experimenteren momenteel met instellingsaccreditatie. Deze pilot zal tot 2024 duren³.

In juni 2018 werd de wet accreditatie op maat aangenomen. Het doel van het wetsvoorstel is te bewerkstellingen dat instellingen voor hoger onderwijs meer vertrouwen en minder lasten ervaren bij de accreditatieprocedure⁴.

Uit deze wetwijziging volgt dat de accreditatie niet meer automatisch vervalt na zes jaar en er binnen de accreditatieprocedure een scherper onderscheid gehanteerd wordt tussen activiteiten die gericht zijn op externe verantwoording en activiteiten gericht op interne onderwijsverbetering. Ook moet de wetwijziging ervoor zorgen dat docenten de opleidingsvisitaties als een meer betekenisvolle activiteit zien. Daarbij krijgen studenten een grotere rol bij visitaties door bijvoorbeeld het versterken van de positie van de opleidingscommissie⁵.

In 2018 heeft de LSVb vele gesprekken gevoerd tijdens de klankbordgroep van de onderwijsinspectie over de evaluatie van het huidige accreditatiestelsel. Ook hadden we een aantal gesprekken over het nieuwe beoordelingskader, dat in februari 2018 werd gelanceerd.

In het voorjaar van 2018 sloot de minister samen met de VSNU en de VH het sectorakkoord op hoger onderwijs. Hier werd de volgende afspraak gemaakt: "De minister van OCW gaat met de VSNU en de Vereniging Hogescholen verkennen hoe een betere balans gevonden kan worden tussen kwaliteitsborging van opleidingen enerzijds en administratieve lastendruk anderzijds. Hierbij zal worden bekeken of instellingsaccreditatie daartoe een middel kan zijn." Naar aanleiding van dit akkoord is er een ambtelijke werkgroep opgericht waar de LSVb aan deelneemt. Onderdeel van deze verkenning is de eerdergenoemde pilot naar instellingsaccreditatie. Daarbij voert het ministerie van OCW een onderzoek uit naar de ervaren lasten bij kwaliteitszorg in het hoger onderwijs en een landen vergelijkend onderzoek naar instellingsaccreditatie. Ook is OCW voornemens te stimuleren dat er meer samenwerking tussen instellingen komt, als het gaat om de externe beoordeling.

De conclusie uit verkenning is dat instellingsaccreditatie geen bijdrage zal leveren aan de feitelijke reductie van de regeldruk en deze wellicht zelfs doet toenemen. De *ervaren regeldruk* zou wel kunnen afnemen, doordat activiteiten als zinvoller beschouwd kunnen worden. Uit het landen vergelijkend onderzoek naar instellingsaccreditatie blijkt dat instellingsaccreditatie een middel kan zijn professionalisering, de ontwikkeling van kwaliteitsborgingsprocedures en de verankering hiervan bij het management⁶. Op basis van deze argumenten geeft de minister

³ Pilot naar instellingsaccreditatie via: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0040407/2019-02-01#Hoofdstuk2>

⁴ Wet accreditatie op maat. Kamerstuk 34.735

⁵ Wet accreditatie op maat. Kamerstuk 34.735

⁶ Researchned (2019). Landenvergelijkend onderzoek instellingsaccreditatie

dan ook aan positief te staan tegenover het introduceren van instellingsaccreditatie náást de bestaande vormen van accreditatie.

Huidige discussie

Op dit moment richt de discussie zich doorgaans op het wel of niet invoeren van instellingsaccreditatie en welke vorm zich hier het beste voor leent. Voor de LSVb is het onduidelijk waarom instellingsaccreditatie als enige oplossing wordt geopperd in de discussie over het accreditatiestelsel. De LSVb is van mening dat veel van de aspecten van onderwijskwaliteit, alleen op opleidingsniveau, en door een onafhankelijk instituut gewaarborgd kunnen worden. Niet minder belangrijk vindt de LSVb dat de discussie over accreditatiestelsel breder getrokken moet worden. De LSVb ziet dat het huidige accreditatiestelsel met veel uitdagingen te maken heeft, maar dat er ook ontzettend veel goed gaat. De huidige kwaliteit van ons onderwijsstelsel is hoog, het komt vrijwel niet voor dat opleidingen een negatief oordeel krijgen tijdens de accreditatie. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat de meest betrokkenen bij het accreditatieproces hun activiteiten als zinvol ervaren, maar dat zij wel te weinig tijd en ondersteuning hebben, waardoor de activiteiten ook belastend zijn⁷.

De LSVb vindt het niet constructief dat instellingsaccreditatie als enige oplossing wordt geopperd voor huidige uitdagingen, terwijl er ook een hele hoop andere oplossingen te bedenken zijn voor bijvoorbeeld het vergroten van eigenaarschap en het verlagen van de regeldruk tijdens het accreditatieproces. De discussie moet zich wat ons betreft richten op de uitdagingen, op wat er goed gaat, wat we willen behouden en met welke middelen we dit het beste kunnen bereiken. Wanneer die vragen centraal staan dan is er een veel betere basis voor een functioneel gesprek. Daarom bestaat dit document uit twee delen. Het eerste deel focust zich op de uitdagingen van en onze visie op het huidige accreditatiestelsel. Het tweede deel focust op hoe de LSVb de ideale vorm van kwaliteitszorg en onderwijskwaliteit voor zich ziet.

Uitdagingen in het accreditatiestelsel

Het huidige accreditatiestelsel staat voor een aantal grote uitdagingen. De studentbetrokkenheid is vaak laag. De ruimte die beoordelingskaders bieden wordt vaak niet benut. Ook is mate van vertrouwen die panels aan opleidingen toekennen is vaak niet voldoende. Bovenstaande ontwikkelen zorgen voor een hoge ervaren regeldruk en zorgen ervoor dat opleidingen minder van het accreditatieproces profiteren dan zou kunnen.

Beoordelingskaders pogen ruimte te bieden door bepaalde aspecten van het accreditatieproces- zoals de zelfevaluaties- zelf vorm te laten geven. Dit effect wordt niet altijd bereikt, omdat in plaats van dat opleidingen gebruik maken van deze ruimte, de ruimte wordt

⁷ AEF (2019). Ervaren regeldruk rondom kwaliteitszorg.

ingevuld met strenge regels en procedures. Hierdoor zijn de ervaren administratieve lasten door instellingen en opleidingen hoog en wegen deze niet op tegen de ervaren baten.

Studentbetrokkenheid bij het accreditatieproces is niet wat het behoort te zijn. Studenten weten vaak niet eens van een accreditatie af, en wanneer zij wel betrokken worden gebeurt dit vaak slechts in een deel van het proces. Studenten worden bijvoorbeeld gevraagd of zij geïnterviewd willen worden, maar krijgen geen terugkoppeling over wat de resultaten van het visitatieproces zijn en wat er mee wordt gedaan. Ook komt het voor dat opleidingen studenten een bepaalde richting in proberen te sturen. Ze bemoeien zich bijvoorbeeld met de inhoud van het studentenhoofdstuk of bereiden studenten voor tijdens de proefvisitatie op wat ze moeten zeggen tijdens de visitatie⁸.

De mate van vertrouwen die panels aan opleidingen toekennen is vaak niet voldoende. Dit staat vaak in de weg van het voeren van een open gesprek over de externe verantwoording van de opleiding. Dit is zonde, omdat dit het lerend vermogen van de instellingen en opleidingen niet ten goede komt. Sommige opleidingen beschouwen het accreditatieproces slechts als een vorm van examinering van de opleiding. Het eigenaarschap van instellingen, opleidingen en docenten over de visie van de opleidingen is vaak niet optimaal.

Het onderzoek van AEF over regeldruk tijdens het accreditatieproces beschrijft tal van mechanismen die regeldruk tijdens het accreditatieproces vergroten. Deze mechanismen leiden niet alleen tot meer regeldruk maar hebben ook als gevolg dat opleidingen minder profiteren van het accreditatieproces dan mogelijk. Velen organisaties, zoals evaluatiebureaus maar ook instellingen of opleidingen maken een vertaalslag van gestelde wetten en kaders naar meetbare indicatoren waar panels hun oordelen op kunnen baseren. Omdat velen partijen hierbij betrokken zijn wordt een regel steeds 'verder' vertaald naar een ander niveau en kunnen er bij elke vertaalslag lasten worden toegevoegd⁹. Ook maken de verschillende evaluatiebureau 's die kunnen worden ingehuurd door opleidingen om te ondersteunen in het accreditatieproces, maken elk een 'eigen' vertaalslag van de gestelde kaders en regels. Dit is van negatieve invloed op de duidelijkheid en transparantie over het accreditatieproces waar opleidingen en instellingen behoefte aan hebben.

Daarbij blijkt uit het onderzoek van AEF (2019) dat opleidingen hun interne kwaliteitszorg vaak inrichten op de externe verantwoording tijdens het accreditatieproces. Dit wordt veroorzaakt doordat opleidingen onvoldoende vertrouwen hebben en risicomijdend te werk gaan. Dit leidt ertoe dat de interne kwaliteitszorg niet optimaal wordt benut.

Visie op kwaliteitszorg in het huidige stelsel

De LSVb vindt dat er een beter balans moet worden gezocht tussen het operationaliseren van regels en het toevoegen van regels. Het meetbaar maken van een bestaande regel hoeft niet

⁸ [Terugkomdag studentbetrokkenheid](#). (Februari 2019).

⁹ AEF (2019). Ervaren regeldruk rondom kwaliteitszorg.

extra lastendruk te betekenen. Het zou juist duidelijkheid moeten bieden aan instellingen en opleidingen.

Daarnaast vinden wij dat evaluatiebureau 's weer bij wet vastgesteld moeten worden. Zij kunnen bij de NVAO worden ondergebracht. Aangezien er op dit moment veel onduidelijkheid is over uitvoering van verschillende regelgeving moeten evaluatiebureau 's een stabiele factor spelen in het begeleiden van panels bij het operationaliseren van de kaders tot meetbare indicatoren. Het is dan ook niet functioneel om meerdere evaluatiebureaus te hebben. Één evaluatiebureau voor de universiteiten en één evaluatiebureau voor de hogescholen voldoet. Het instellen van bij wet verankerde evaluatiebureaus zal ook de willekeur tegengaan wat betreft de mate waarin het afhankelijk is voor welk evaluatiebureau een opleiding kiest voor hoe goed een opleiding presteert binnen het accreditatieproces. Het deprivatiseren van evaluatiebureaus kan dus zowel bijdragen aan minder regeldruk als aan het tegengaan van willekeur bij de beoordeling van verschillende opleidingen.

Ook vinden wij het verontrustend dat er een angstcultuur heerst binnen opleidingen en dat dit ten koste gaat van de interne kwaliteitszorg. Opleidingen dienen altijd bezig te zijn met het verbeteren van de kwaliteit van de opleiding en dit moet niet uitsluitend gericht zijn op de externe verantwoording. Daarom is het van belang dat instellingen van de kwaliteitsborging en zelfevaluatie een continu proces te maken en dit proces ook verankeren in de vorm van jaarevaluaties. Hierdoor kost de voorbereiding van de visitatie eens in de zes jaar minder tijd en wordt het eigenaarschap van de onderwijsteams voor de onderwijskwaliteit van hun opleidingen versterkt.

Visie op toetsing onderwijskwaliteit in het huidige stelsel

Volgens de LSVb is er sprake van een goede onderwijskwaliteit wanneer studenten betrokken worden bij de kwaliteit van de opleiding. De studentbetrokkenheid is van fundamenteel belang voor de kwaliteit. In het beoordelingskader (2018) wordt deze standaard in standaard 9¹⁰ meegenomen in de uitgebreide opleidingsbeoordeling, maar niet in de beperkte opleidingsbeoordeling. Wanneer een opleiding kiest voor de ITK en de BOB dan wordt een soortgelijke standaard wel tijdens de ITK getoetst. De LSVb is van mening dat deze standaard niet op instellingsniveau geborgd kan worden en vindt dat deze standaard ook in het beperkte kader van de opleidingsaccreditatie getoetst moet worden.

Daarnaast vindt de LSVb het belangrijk dat opleidingen zich inzetten voor de persoonlijke ontwikkeling van de studenten middels het aanleren van sociale vaardigheden. Deze standaard wordt deels gerealiseerd in standaard 2 van de uitgebreide opleidingsbeoordeling¹¹. Echter zien wij graag dat er naast aandacht voor academische en professionele vaardigheden, ook

¹⁰ NVAO-beoordelingskader (2018): "Standaard 9: De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling."

¹¹ NVAO-beoordelingskader (2018): Standaard 2: Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

aandacht is voor sociale vaardigheden en persoonlijke ontwikkeling. Wij zien dit graag benadrukt in de standaard.

De LSVb is ook van mening dat de opleiding alle studenten moet ondersteunen. Dit geldt voor studenten met een functiebeperking maar ook voor studenten met mentale problemen. In standaard 2¹² van de ITK wordt deze standaard deels gerealiseerd. Aan deze standaarden zal moeten worden toegevoegd 'en studenten met een psychische stoornis'.

Ook is het belangrijk dat docenten ervaren en deskundig zijn en dat het duidelijk is voor studenten wat hen wordt geleerd tijdens vak. Ook moeten de vakken op elkaar aansluiten en moet het voor de student te herleiden zijn waar zij welke vaardigheden heeft geleerd. Deze standaarden worden gerealiseerd in standaard 3 en 6 en 8¹³ van het uitgebreide beoordelingskader. Wij zien graag dat deze standaarden ook expliciet in het beperkte beoordelingskader worden genoemd.

Om deze kwaliteitseisen te kunnen waarborgen dient dit op opleidingsniveau getoetst te worden door een onafhankelijke organisatie. Ook moet er transparantie zijn over wanneer een opleiding wel of niet aan de standaarden in het accreditatiekader voldoet. Dit is belangrijk omdat het vertrouwen scheidt bij opleidingen in het accreditatieproces en dit het lerend vermogen ten goede komt.

Ideale vorm van kwaliteitszorg

Docenten, studenten, kwaliteitszorgmedewerkers, het faculteitsbestuur en de instellingen in het hoger onderwijs zijn continue bezig met het stimuleren van de onderwijskwaliteit. Er is sprake van een breed gedragen wil om onderwijs te verzorgen dat boven de door het accreditatieorgaan bestaande basiskwaliteit uitstijgt. Er bestaat een cultuur van onderling van elkaar leren, docenten staan open voor feedback van elkaar en van studenten.

Daarnaast besteden zij elk jaar aandacht aan kwaliteitszorg, en om te zorgen dat deze kennis niet verloren gaat wijden zij in hun jaarverslag een paragraaf aan kwaliteitszorg binnen de opleiding of instelling. Hierin beschrijven ze wat ze het afgelopen jaar hebben gedaan om de kwaliteit van de opleiding te verbeteren, welke maatregelen er goed gingen, wat er minder goed ging en stellen ze doelen op voor het volgende jaar. In het opstellen van de doelen wordt het perspectief van studenten - die het onderwijs aan den lijve ondervinden en dus een fundamenteel perspectief hebben op de kwaliteit - uit iedere jaar laag betrokken. Er is sprake van een grote studentbetrokkenheid en de student wordt als lid en gesprekspartner van de

¹² NVAO-beoordelingskader (2018): Standaard 2: De instelling verwezenlijkt de onderwijsvisie op doeltreffende wijze, blijkend uit passende beleidsacties en -processen met name op het gebied van personeel, toetsing, voorzieningen, en studenten met een functiebeperking.

¹³ NVAO-beoordelingskader (2018): Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Standaard 6: Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Hoger Onderwijs gemeenschap beschouwd. Aldus worden er elk jaar verschillende perspectieven op wat het onderwijs moet inhouden meegenomen.

Het gevolg hiervan is dat de periodieke opleidingsaccreditatie die eens in de zes jaar plaatsvindt geen obstakel vormt, maar dat deze gericht is op een externe verantwoording over hetgeen zich in de loop der jaren intern heeft afgespeeld. Samen met onafhankelijke deskundigen, docenten, studenten en onderwijsdeskundigen die zitting nemen in een panel wordt er een open gesprek gevoerd over zowel de positieve aspecten als de aspecten die eventueel verbetering vereisen, binnen de opleiding.

Instellingen en opleidingen zijn verheugd om te laten zien wat zij hebben neergezet de jaren voorafgaand aan de accreditatie en staan open voor suggesties voor verbeteringen. Vanuit beiden partijen heerst er een overtuiging dat de kwaliteitszorg van het onderwijs een continu proces is dat nooit afloopt of voltooid is. Deze veronderstelling tussen de opleidingen en het visitatiepanel is een fundamentele vereiste voor het voeren van het open gesprek. Zonder deze veronderstelling bestaat het risico dat de opleidingen verbeterpunten louter beschouwen als een vorm van kritiek op hun opleiding en in de verdediging schieten.

Mede door deze veronderstelling beschouwen Docenten kwaliteitszorg als een onderdeel van hun takenpakket, en daardoor wordt dit niet gezien als een extra (administratieve) last. Het is meer dan logisch dat zij, net als in een functioneringsgesprek, eens in het jaar aan de opleiding en eens in de zes jaar aan een onafhankelijk overheidsinstituut verantwoording afleggen over het takenpakket dat zij uitvoeren, en waar kwaliteitszorg een fundamenteel onderdeel van is. Kwaliteitszorg is dan ook onderdeel van de *taakopvatting* - hetgeen docenten vinden dat zij behoren te doen - binnen de context van het geven van goed onderwijs. Docenten staan er echter niet alleen voor. Zij worden gefaciliteerd en ondersteund in het naleven van de algehele kwaliteitscultuur. Naast de algehele kwaliteitscultuur van de opleiding en van de instelling, en het handelen in lijn met de visie van de instelling en de opleiding, hebben docenten echter ook *ruimte* om hun onderwijs vorm te geven op basis van hun eigen visie op goed onderwijs.

Deze visie op 'goed onderwijs' komt tot stand in overleg met studenten, docenten, bestuurders en kwaliteitszorgmedewerkers van de opleiding. Binnen de kaders van de instellingen krijgen opleidingen de ruimte om hun eigen visie op goed onderwijs te realiseren. Doordat deze visie met docenten en studenten ontwikkeld wordt is de visie niet van bovenaf opgelegd maar kennen docenten en studenten een groot gevoel van eigenaarschap en betrokkenheid bij de onderwijsvisie. In het HRM - beleid is verankerd dat medewerkers de onderwijsvisie van de opleiding onderschrijven.

Daarnaast zijn docenten doordat deze visie *samen* tot stand komt, ook in staat om onderling van elkaar te *leren*. Ook al zijn Docenten degene die de onderwijsvisie uitvoeren, de instelling en de opleiding waarvoor zij werken is en blijft *verantwoordelijk* voor de algehele kwaliteit van de instelling en de opleiding. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van de instelling en de opleidingen om de interne kwaliteitscultuur te faciliteren en te ondersteunen en om externe

verantwoording af te leggen. Docenten zijn van fundamenteel belang om deze taken uit te voeren, maar zijn niet eindverantwoordelijk.

Ideale vorm van opleidingskwaliteit

Volgens de LSVb is er sprake van goede opleidingskwaliteit wanneer studenten het gevoel hebben dat ze gezien, gehoord en begrepen worden. Ook moeten studenten zich durven uitspreken binnen de opleiding over de onderwijskwaliteit. De opleiding moet hiervoor open staan en hier ook iets mee doen.

De docent en de student komen hierdoor samen tot een goede opleidingskwaliteit aangezien er een open cultuur heerst waar de docenten open staan voor de feedback van studenten en op basis daarvan de onderwijskwaliteit blijven verbeteren. Om dit te realiseren moet er een cursusevaluatie plaatsvinden na elk vak, op basis hiervan kunnen docenten hun vakken blijven verbeteren.

Daarnaast vinden wij dat een goede onderwijskwaliteit zich uit in het bevorderen van de persoonlijke ontwikkeling van de student. De student dient zichzelf middels de opleiding beter te begrijpen en daardoor een beter begrip te krijgen van zijn kwaliteiten en valkuilen. Dit kan onder andere worden bereikt door aandacht te besteden aan de professionele en sociale vaardigheden van studenten.

Ook dienen opleidingen zorg te dragen en studenten te ondersteunen. Dit geldt voor studenten met een functiebeperking maar ook voor studenten met mentale problemen en voor de rest van de studenten. Er zijn velen verschillende opleidingen die elk op een andere manier druk uitoefenen op studenten. Opleidingen moeten zich bewust zijn van de druk die zij uitvoeren en preventief handelen om deze druk te verminderen.

Ook is het belangrijk dat docenten ervaren en deskundig zijn en dat het duidelijk is voor studenten wat hen wordt geleerd tijdens vak. Studenten moeten weten wat er van hun wordt verwacht en waarom zij over de onderwerpen leren. Ook moeten de vakken op elkaar aansluiten en moet het voor de student te herleiden zijn waar zij welke vaardigheden heeft geleerd.

Gezien deze kwaliteitseisen op detailniveau plaatsvinden, is het noodzakelijk voor de borging van de kwaliteit dat opleidingen op opleidingsniveau getoetst worden door een onafhankelijke organisatie. Ook moet er transparantie zijn over wanneer een opleiding wel of niet aan de standaarden in het accreditatiekader voldoet. Dit is belangrijk omdat het vertrouwen scheidt bij opleidingen in het accreditatieproces en dit het lerend vermogen ten goede komt.

Opleidingsaccreditatie is noodzakelijk omdat...

Opleidingsaccreditatie is noodzakelijk omdat het grootste deel van de kwaliteit van een opleiding niet op centraal niveau, maar op het niveau van de opleiding wordt bepaald. Hoe goed de docenten van een opleiding zijn, hoe het curriculum is vormgegeven, of het rendement van opleiding voldoende is en hoe goed de voorzieningen zijn wordt voornamelijk

op decentraal niveau bepaalt. Bij een grote instelling met tientallen of zelfs honderden opleidingen, worden op centraal niveau slechts de randvoorwaarden voor onderwijskwaliteit gegeven. Een College van Bestuur geeft hoogstens een kader waar op decentraal niveau mee gewerkt moet worden. Een tweede nadeel van instellingsaccreditatie is dat de gevolgen van een negatieve beoordeling groter worden. Nu zijn de gevolgen van een negatief accreditatiebesluit al erg groot, waardoor zo'n besluit niet snel genomen wordt, ook als de kwaliteit van een opleiding eigenlijk ondermaats is. Als een negatieve uitkomst uit een steekproef tot gevolg heeft dat de gehele instelling zijn accreditatie verliest, worden de gevolgen van zo'n besluit nog groter en zal alleen in het geval dat de kwaliteit van een opleiding extreem slecht is tot een negatief besluit worden overgegaan. Een derde probleem is dat wanneer een instelling zijn accreditatie verliest doordat blijkt dat een opleiding van onvoldoende kwaliteit is, dit ook negatieve gevolgen heeft voor de andere opleidingen aan deze instelling. Het imago van de instelling, en daarmee ook dat van de goede opleidingen wordt geschaad. Dit is demotiverend en vervelend voor de studenten en docenten aan deze opleidingen. Ten slotte is er het risico dat kwaliteitsstandaarden tussen instellingen gaan verschuiven wanneer de opleidingen zelf hun kwaliteitscriteria operationaliseren en toetsen. Dit kan willekeur tussen kwaliteit van opleidingen in de hand spelen.

Conclusie

De LSVb vindt...

Dat opleidingsaccreditatie moet blijven bestaan.

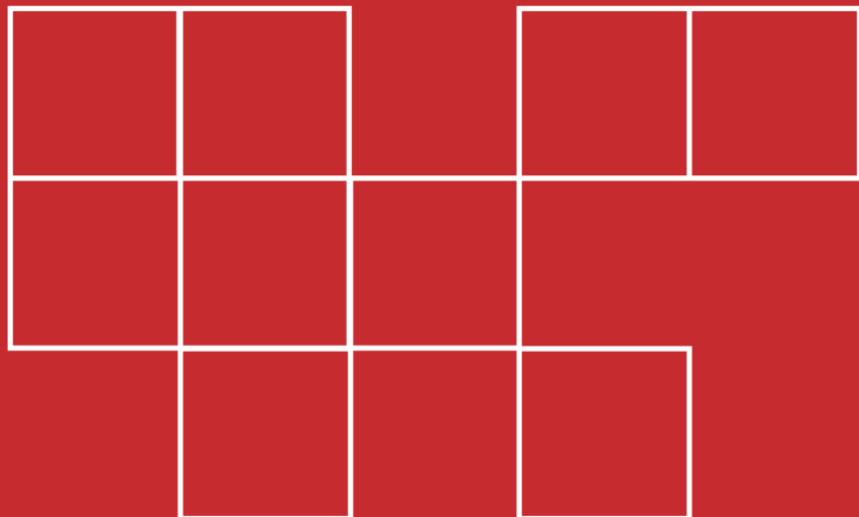
Bovenstaande standaarden onder het kopje 'onderwijskwaliteit' moeten worden toegevoegd in het beoordelingskader.

De ervaren administratieve lasten die niet bijdragen aan de onderwijskwaliteit moeten worden weggenomen. Een manier om dit te bereiken is om meer duidelijkheid te scheppen over het accreditatiestelsel. De ruimte die de beoordelingskaders bieden moet blijven bestaan, maar er moet wel duidelijkheid zijn over hoe de beoordelingskaders worden toegepast om onnodige lasten te voorkomen. Op basis van het AEF-rapport zijn goede handreikingen beschikbaar om de lastendruk te verminderen. Deze aanbevelingen moeten worden geïmplementeerd.

Om te zorgen voor meer duidelijkheid en transparantie én om willekeur tussen opleidingen tegen te gaan moeten evaluatiebureaus worden gedeprivatiseerd en moeten deze weer bij wet worden vastgesteld en ondergebracht bij de NVAO.

De opleidingen moeten actief studenten betrekken bij de kwaliteitszorg en bij het accreditatieproces. De onafhankelijke en representatieve stem van de student moet vertegenwoordigd worden.

Tenslotte vindt de LSVb dat er moet worden gezocht naar een manier om het vertrouwen onder opleidingen en instellingen in het accreditatiestelsel te vergroten. Met dit vertrouwen wordt bedoeld op zowel het vertrouwen dat visitatiepanels in de opleidingen hebben als andersom. Dit vertrouwen moet eraan bijdragen dat opleidingen binnen het accreditatieproces een open gesprek voeren waarin het lerend vermogen centraal staat.

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

Contactgegevens:

030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl